

AKKERBOUW KOERIER

MEI 2022

'EXTRA MIDDEL VOOR LUISBESTRIJDING MEER DAN WELKOM'

„Onze middelenkoffer moet niet leger, maar juist voller worden om ziekten en plagen effectief en duurzaam te kunnen bestrijden”, zegt Peter Berghuis in Kloosterburen (Gr). Als voorzitter van de werkgroep pootaardappelen van LTO - en ook als pootgoedteler - is hij erop gebrand om belangrijke middelen 'binnenboord' te houden en waar mogelijk nieuwe middelen aan de teelt toe te voegen. De recente toelating van Sivanto Prime als luisdoder in pootaardappelen ziet hij dan ook als een mooie aanwinst voor de sector.

Het is de laatste dag van april. Peter en Kor Berghuis hebben zojuist de laatste aardappelen van het seizoen gepoot. „Morgen moeten we alleen nog wat hoogwaardige stammen uitzetten met de pootlorrie en dan zijn we helemaal klaar”, vertelt Peter tijdens een kop koffie aan de keukentafel. De pootgoedteelt - en dan met name de teelt van stammen en S-materiaal - is voor de broers Berghuis de spreekwoordelijke kurk waarop het bedrijf drijft. Ze telen tien verschillende rassen, waarvan er acht bestemd zijn voor Agrico en twee voor Royal ZAP/Semagri. Behalve bekende rassen als Spunta, Fontane en Agata, worden er ook een aantal nieuwelingen geteeld - die deels nog onder nummer liggen. „En mooie mix van vertrouwde en nieuwe rassen”, vindt Peter. „Dat biedt ons zowel enige zekerheid alsook de nodige uitdaging. Die combinatie past ons denk ik het beste.”

Passie voor pootaardappelen

De passie voor pootaardappelen - die volgens Peter al generaties in de familie zit - neemt hij ook graag mee in zijn functie als voorzitter van de werkgroep pootaardappelen van LTO. „Feitelijk wijkt het belang van mijn collega-pootgoedtelers nauwelijks af van mijn eigen belang als pootgoedteler - zeker wanneer het om beleidsmatige zaken gaat. We willen allemaal ruimte

om te kunnen ondernemen, met zo min mogelijk regels en beperkingen. En ook belangrijk: als er nieuwe regels komen, dan moeten die op feiten gestoeld zijn én haalbaar én werkbaar zijn voor de praktijk. Vooral voor dat laatste moeten we ons als werkgroep steeds meer inspannen. Bij beleidsmakers is steeds minder kennis van de akkerbouw aanwezig - en dus ook niet van de praktische gevolgen van nieuw beleid. Met onze vakgroep hebben we er ondertussen een flinke kluit aan om dat telkens weer helder en inzichtelijk te maken.”

“Mooi dat we Sivanto Prime binnen hebben kunnen halen”,
lees verder op pagina 7.

DE LAATSTE LOODJES...

„We kunnen hier onderhand wel een keer een buitje gebruiken”, zegt Gertjan Jilissen terwijl achter hem een dikke stofwolk wegtrekt. De akkerbouwer en loonwerker uit Oeffelt (N-Br.) heeft zojuist de kopakkers nog een keer met een kopeg bewerkt, waarna hij weer op de pootcombinatie springt om de laatste rijen van het perceel te poten. „De grond is hier behoorlijk lemig en daardoor stug en lastig te bewerken.

Je moet er vaak twee keer met de kopeg overheen om het een beetje netjes klaar te leggen”, vertelt Jilissen, die jaarlijks zo'n 40 tot 50 hectare fritesaardappelen teelt. Het perceel tussen Haps en Oeffelt was eind april één van de laatste die nog gepoot moest worden.

IN DEZE KOERIER...

Sivanto Prime toegelaten in aardappelen	2
Alle aandacht voor aardappelen	3
Ziektebestrijding in uien steeds grotere uitdaging	4
Tarwe staat niet voorop, maar moet wél z'n geld opleveren	5
Als de basis goed is, krijgt Alternaria veel minder kans	9
Veldspuit moet geen beperkingen hebben	11

Meld u aan voor onze nieuwsbrief via agro.bayer.nl/nieuwsbrief. Of volg ons op Twitter, Facebook en YouTube: BayerCropNL

SIVANTO PRIME: IJZERSTERK TEGEN ZUIGENDE INSECTEN

Sivanto Prime is een nieuw, breed werkend insecticide binnen de akkerbouw en vollegrondsgroententeelt. Het is toegelaten in aardappelen, erwten, bonen en bijna alle koolgewassen. Met name in de pootgoedteelt kan het middel een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van virusoverdracht door bladluizen.

Sivanto Prime is vloeibaar en bevat 200 g/l flupyradifurone. Deze werkzame stof komt uit de nieuwe chemische subgroep 4D (van de butenolides) en heeft daardoor een onderscheidend werkingsmechanisme.

Het middel heeft een zeer snelle aanvangswerking en bestrijdt een breed spectrum aan zuigende insecten. De actieve stof wordt opgenomen in het blad en verplaatst zich opwaarts systemisch richting de groeipunten en translaminair naar de onderzijde van het blad waardoor ook verscholen insecten worden bestreden. Daarnaast heeft het ook een directe contactwerking.

De voedselopname door het insect wordt snel gestopt en daardoor ook mogelijke virusoverdracht. Sivanto Prime past uitstekend in een geïntegreerd systeem en is veilig voor de meeste nuttige insecten.

Belangrijke aanwinst in aardappelen

Door het verdwijnen van steeds meer insecticiden, is Sivanto Prime een belangrijke aanwinst in de strijd tegen luizen en coloradokevers in aardappelen. Het werkt ook goed tegen cicaden.

De snelle aanvangswerking is een belangrijk hulpmiddel om virusoverdracht door bladluizen te beperken.

Sivanto Prime mag in aardappelen vanaf begin bodembedekking (BBCH31) worden toegepast en is dus zowel voor, tijdens als na de bloei toegelaten.

In pootgoed kan het middel worden gemengd met minerale olie en in consumptie en zetmeelaardappelen met plantaardige olie (Robbester of Actirob B).

De dosering is 0,5 l/ha en het mag 1 keer per teeltseizoen worden toegepast.

Bestrijding van coloradokevers bij voorkeur toepassen tegen de larven.

Ook in erwten, bonen en koolgewassen

Sivanto Prime is ook toegelaten in (vers en droog te oogsten) erwten en bonen. Ook dat mag als een belangrijke aanwinst worden gezien, want er zijn bijna geen luizendoders toegelaten in deze gewassen.

Het middel is inzetbaar in erwten en bonen met én zonder peul (zoals conservenerwten, stamslabonen en tuinbonen), droge erwten, bruine bonen en veldbonen (silage). De dosering is 0,375 l/ha en het mag, afhankelijk van het toepassingstijdstip, 1 keer per teeltseizoen of 1 x per 2 jaren worden toegepast.

Sivanto Prime is ook breed inzetbaar tegen bladluizen in alle koolteelten (behalve Chinese kool). De dosering is 0,625 l/ha en het mag, afhankelijk van het toepassingstijdstip, 1 keer per teeltseizoen of 1 keer per 2 jaar worden toegepast.

Meer informatie over
SIVANTO PRIME
op www.agro.bayer.nl

ALLE AANDACHT VOOR AARDAPPELEN

Maatschap Drint in Hoornsterzwaag (Fr.) teelt uitsluitend fritesaardappelen, jaarlijks zo'n 100 hectare.

Ze focussen op een maximale opbrengst en kwaliteit - en bekijken samen met adviseur Jan Harm Oosterhuis waar nog verbeteringen mogelijk zijn. Zo zal de phytophthora-bestrijding komend seizoen anders zijn dan voorheen - onder andere met een basisplaats voor Infinito.

Peter Drint (rechts) heeft samen met zijn zoon Arjan (midden) en vrouw Ans een akkerbouwbedrijf in Hoornsterzwaag (Fr.). Ze telen uitsluitend fritesaardappelen, dit jaar zo'n 100 hectare. Jan Harm Oosterhuis (links) is adviseur akkerbouw bij WPA Robertus.

„Ons hart ligt bij de aardappelteelt. Dat vinden we het mooiste om te doen en daar zijn we ook goed in.” Peter Drint verklaart in een paar woorden waarom het bedrijf sinds vorig jaar voor de volle honderd procent op de teelt van fritesaardappelen is gericht. In de jaren daarvoor was het bouwplan van de maatschap nog veel uitgebreider, met enkele tientallen hectares lelies en ook pootaardappelen. „Dat was absoluut een mooie tijd”, zo blikt de akkerbouwer terug, „Maar we hebben ons toen wel helemaal uit de naad gewerkt. Het ene karwei was nog niet af of het volgende lag alweer te wachten. We waren altijd druk en daar wilden we gewoon vanaf. Daarom zijn we in 2017 met lelies gestopt en in 2020 ook met de pootaardappelen. En ik moet zeggen: tot nu toe bevalt dat prima.” Drint zegt het met een zucht, maar ook met een glimlach. En hij vervolgt: „Om dingen echt goed te doen moet er enige rust zijn op het bedrijf. Die rust is er nu. En het heeft ook zeker z'n effect. Honderd hectare aardappelen kunnen we met ons drieën goed behappen en we kunnen ook meer dan voorheen de puntjes op de i zetten. Dat voelt goed.”

Nat jaar was een goed jaar

De grond voor aardappelteelt is hoofdzakelijk pacht- en ruilgrond van melkvee-eenhouders in de omgeving. Volgens Drint wordt daar de laatste jaren flink aan getrokken. Onder meer door lelietelers in de buurt, maar ook door grotere akkerbouwers wat verder weg. „Puur op de pachtprijs kunnen we moeilijk concurreren. Maar door langdurige relaties en door netjes om te gaan met de grond lukt het nog goed om aan voldoende geschikte grond te komen.”

Afgelopen seizoen is de aardappelteelt prima verlopen, met dank aan het relatief natte seizoen. „We boeren hier op tamelijk grove zandgrond. Die kan heel wat regen hebben voordat het teveel wordt. Afgelopen jaar hebben we voor het eerst sinds vele jaren niet hoeven beregenen. Dat was echt een verademing - zeker als je jarenlang lelies hebt geteeld, waarvoor beregenen essentieel is”, vertelt Drint. De opbrengsten waren met gemiddeld 60 ton per hectare - en een enkele uitschieter richting de 70 ton - ronduit goed. „En het had nog beter kunnen zijn als we die regenperiode in mei niet hadden gehad. De laatste percelen hebben we daarom pas in de eerste

week van juni kunnen poten; op die stukken kwamen we meestal niet veel verder dan 50 ton...”, zo erkent de akkerbouwer. Toch zou hij ‘meteen tekenen’ voor weer zo'n vochtig jaar. „Ik spuit liever een paar keer extra tegen Phytophthora dan dat ik dagelijks de haspels moet verzetten.”

Scherp op Phytophthora

Hoewel de ziektedruk vanwege het natte weer behoorlijk groot was, heeft Phytophthora het afgelopen seizoen geen grote rol gespeeld op het bedrijf. Volgens Drint is dit enerzijds te danken aan de sterke focus op de aardappelteelt, maar ook aan de ruime capaciteit van de veldspuit, waarmee binnen een dag alle 20 tot 25 percelen gespoten kunnen worden.

Wat volgens hem ook meehelpt, is het goede contact met Jan Harm Oosterhuis van WPA Robertus - die ook bij het gesprek aanwezig is. „Tijdens het seizoen sparren we regelmatig met Jan Harm over wat er qua gewasbescherming moet gebeuren. Met name in kritische periodes - die we afgelopen jaar meerdere keren hadden - is dat van belang. Twee weten er altijd meer dan één en Jan Harm weet ook hoe de situatie elders in het gebied is”, zo vertelt de akkerbouwer. Ook Oosterhuis waardeert het nauwe en goede contact met de familie, al benadrukt hij dat de Drint's ondernemer genoeg zijn om hun eigen keuzes te maken. „Als ik hier bijvoorbeeld over het gebruik van biostimulanten begin, dan gaan de handen zeker niet meteen op elkaar. Er moeten duidelijke resultaten onder liggen zijn, anders wordt het vooral als een extra kostenpost gezien”, zo glimlacht Oosterhuis.

Weerbare gewassen

Dat wil overigens niet zeggen dat het onderwerp ‘weerbare en vitale gewassen’ niet op de agenda staat. Als voorbeeld haalt Oosterhuis de soms matige beschikbaarheid van calcium aan - een probleem dat vooral speelt op gronden met de laagste pH's. „Omdat dit een directe relatie heeft met de kwaliteit - aardappelen met calciumgebrek geven donkere vlekken na het bakken - proberen we daar alles aan te doen, zoals het toepassen van vloeibare, hoog calciumhoudende meststoffen tijdens de teelt”, zo vertelt de adviseur. Volgens Drint - die aanvankelijk nog wat terughoudend was - lijkt dit langzaam maar zeker ook zijn vruchten af te werpen. „De laatste jaren zitten we opvallend goed in de kilo's en hebben we ook minder bewaarverlies. Die calcium doet dus blijkaar toch wel wat...”

Prominente plek voor Infinito

Voor wat betreft de phytophthora-bestrijding wordt het schema dit jaar anders ingevuld dan in voorgaande jaren. Belangrijkste wijziging is de prominente plek voor Infinito. Werd deze tot vorig jaar vooral als 'brandweermiddel' ingezet - dus bij aanwezigheid van Phytophthora in het gewas; dit jaar krijgt het een volwaardige plek in het schema, na Revus® en Zorvec®. Oosterhuis legt uit: „Op ongeveer twee derde van het schema starten we met Infinito. Daarmee zorgen we niet alleen voor een goede bladbescherming, maar dekken we ook de noodzakelijke knolbescherming goed af. Een mooi pluspunt van Infinito is dat je het flexibel kunt doseren van 0,9 tot 1,6 liter per hectare. En je kunt er ook nog makkelijk een versterkend middel aan toevoegen, zoals Curzate® Partner. Dat alles maakt Infinito tot een hele praktische en zekere keuze.” Voor Drint zal het even schakelen zijn, omdat hij naar eigen zeggen een echte 'Valbon- en Curzate-man' was. „Maar nu deze middelen niet meer toegelaten zijn, zal het schema anders moeten. Belangrijkste is uiteraard dat het schema goed dekkend is, maar een beetje flexibiliteit in de dosering - zoals dat met Infinito kan - spreekt me ook zeker aan. Ik let op het weer en spuit wanneer het nodig is; ik ben dus zeker geen kalenderspuiters! Middelen waarmee je zogezegd wat kunt spelen hebben bij mij dus zeker een streepje voor”, zo besluit hij.

„ONS HART
LIGT BIJ DE
AARDAPPELTEELT.
DAT VINDEN WE
HET MOOISTE
OM TE DOEN EN
DAAR ZIJN WE
OOK GOED IN.”

‘VERSTANDIG OMGAAN MET MIDDELEN DIE WE NOG HEBBEN’

Met het wegvallen van mancozeb is dit seizoen een belangrijke bouwsteen voor de ziektebestrijding in uien weggevallen. Verder was het ook nog eens lange tijd onzeker of het middel Fandango dit jaar beschikbaar zou zijn voor de praktijk. Onzekere tijden dus voor de Nederlandse uientelers - die meer dan ooit om verstandige en toekomstbestendige keuzes zullen draaien. **Akkerbouw Koerier** sprak hierover met Mark Ermers, Crop Advisor vollegrondsgroenten en uien bij Bayer.

Het was nog even spannend of Fandango wel beschikbaar zou zijn voor dit seizoen...

„Dat klopt. In december bleek een specifieke hulpstof die nodig is voor de productie van Fandango niet leverbaar. Gelukkig is dit probleem heel goed samen met de sector opgepakt en is Fandango ook in 2022 gewoon leverbaar.”

Goed nieuws voor Bayer dus?

„Fandango is inderdaad een belangrijk product voor Bayer. Maar ook voor de uiensector is dit zeker goed nieuws. Het fungicidenschema in de uienteelt is in het verleden altijd gebouwd op een basis van mancozeb en mancozeb-bevattende producten. Met het wegvallen van mancozeb als actieve stof missen we zomaar vier belangrijke fungiciden. Daardoor moeten we het schema al opbouwen met veel minder middelen. Zonder Fandango zouden we nog eens de helft van de beschikbare bespuitingen tegen valse meeldauw kwijt zijn geraakt. En dat zou gevolgen hebben voor de beheersing van deze ziekte, maar ook voor bijvoorbeeld het resistentiemanagement.”

Kun je dat wat verder toelichten?

„Met resistentiemanagement probeer je te voorkomen dat al aanwezige resistente individuen binnen een populatie van een pathogeen zich ongehinderd kunnen vermeerderen en daardoor de overhand krijgen. Wanneer een deel van de populatie binnen een schimmel bijvoorbeeld resistent is tegen fungicide A, maar je bij de beheersing kunt afwisselen met fungicide B, dan zorgt zo’n bespuiting met fungicide B ervoor dat de resistente individuen niet de overhand kunnen krijgen. Omdat je bij iedere bespuiting invloed hebt op de samenstelling van zo’n schimmelpopulatie, is het kunnen afwisselen van beschikbare fungiciden cruciaal. Tegen valse meeldauw in uien zouden we zonder Fandango nog twee producten overhouden, die ook nog eens dezelfde actieve stof als basis hebben. Resistentie lag hier dus echt op de loer en daarmee feitelijk ook het voortbestaan van de uienteelt in Nederland.”

Wat is dit seizoen de beste aanpak voor de ziektebestrijding?

„Ter eerste zul je moeten weten welke ziekten in jouw uien belangrijk zijn en onder welke omstandigheden ze ook echt een bedreiging kunnen vormen. Waar en wanneer kun je de symptomen van een bepaalde ziekte als eerste in je gewas vinden? En op welke manieren is

Mark Ermers: „Wanneer je beter weet wanneer omstandigheden voor een bepaalde bladziekte gunstig zijn, kun je de beperkt beschikbare middelen ook gericht inzetten.”

die ziekte (beter) beheersbaar te houden? Heb je als teler geen antwoord op deze vragen, dan wordt het heel lastig om een optimale beheersing te bereiken. Neem bijvoorbeeld valse meeldauw. Sommige telers denken dat deze ziekte ook curatief te bestrijden is. Maar als je weet dat het na een infectie tot 16 dagen kan duren voor je de eerste symptomen in het gewas ziet, dan kan er van een curatieve aanpak geen sprake zijn. Daar komt bij dat de huidige middelen sowieso alleen preventief werken. Bij Fandango is het goed om te weten dat het naast een sterke preventieve werking tegen valse meeldauw ook uitstekend werkt tegen Stemphylium en bladvlekkenziekte. Je kunt Fandango dus inzetten zonder dat je

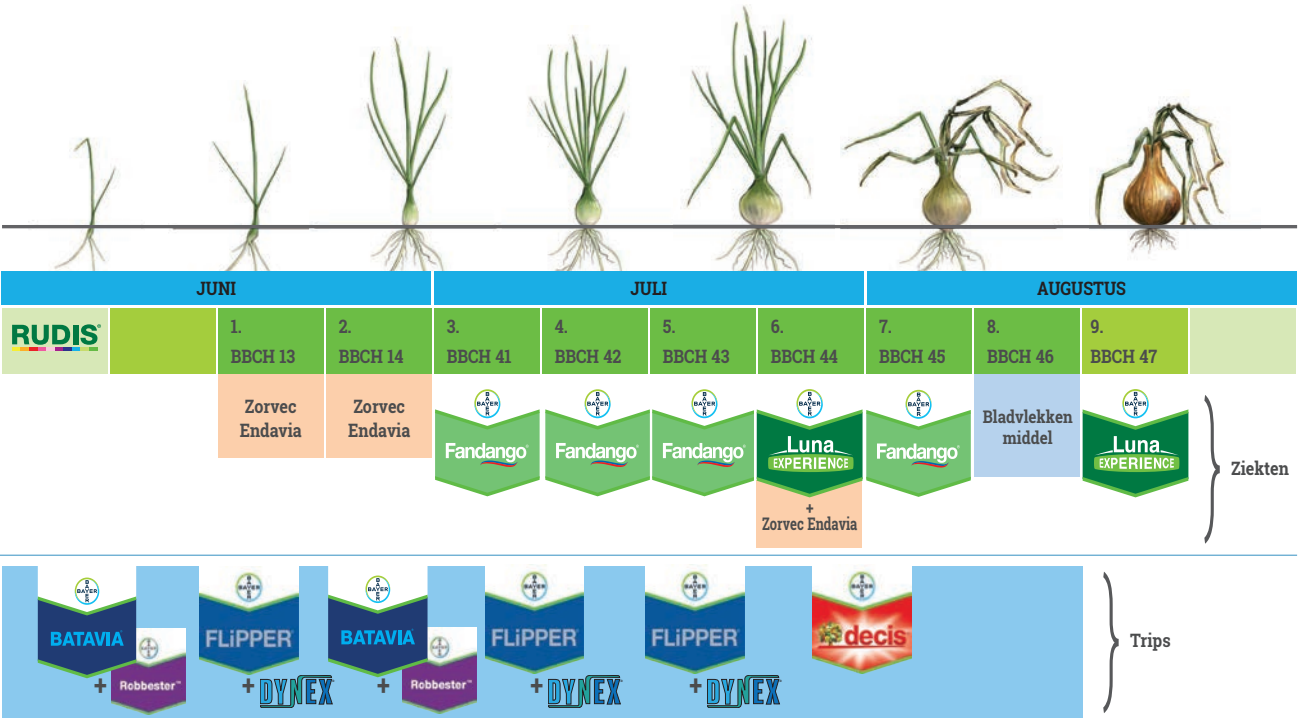
„Zonder Fandango zouden we de helft van de beschikbare bespuitingen tegen valse meeldauw kwijt zijn geraakt.”

producten tegen andere ziekten moet toevoegen. We weten vanuit het verleden dat Fandango best een scherp product kan zijn. Van origine is het immers een graanfungicide dat zodanig geformuleerd is dat verdeling en opname zo optimaal mogelijk moeten zijn. In de allersnelste loofgroeifase kan Fandango daardoor net te scherp zijn voor de ui. Het advies is daarom al jarenlang om Fandango pas vanaf de derde bespuiting solo toe te passen. Dan is de snelste loofgroeifase voorbij en is er geen risico meer.”

Welke zaken zijn wat jou betreft voor de nabije toekomst belangrijk?

„In een recente prognose is vastgesteld dat we met het huidige toelatingsbeleid in 2025 in Europa nog ongeveer de helft van het huidige aantal actieve stoffen over zullen hebben. Dat betekent dat we verstandig moeten omgaan met de gewasbeschermingsmiddelen die we nog hebben en dat we stappen moeten maken in andere zaken die ons verder kunnen helpen om bladziekten in uien te beheersen. Een belangrijke rol lijkt daarbij weggelegd voor veredeling. Met rassen die tolerant zijn tegen bepaalde ziekten kunnen we het wellicht redden met minder inzet van fungiciden, maar vergis je niet: ook die tolerantie kan zomaar weer doorbroken worden. Voor de directe toekomst ligt er ook een belangrijke rol voor voorspellende modellen. Wanneer je beter weet wanneer omstandigheden voor een bepaalde bladziekte gunstig zijn, kun je de beperkt beschikbare middelen ook gericht inzetten. Met die kennis en goede monitoring valt nog veel te winnen.”

ADVIESSCHEMA UIEN

- **Rudis:** Bodemtoepassing vóór zaai 0,6 l/ha. Vermijd direct contact met zaaizaad.
- **Fandango:** 1,25 l/ha. Vanaf bolvorming toepassen. Maximaal 4 toepassingen waarvan 3 keer opvolgend.
- **Luna Experience:** 0,5 l/ha. Maximaal 2 toepassingen.
- **FLiPPER:** 5 l/ha. Enkel contactwerking. Hardheid van het spuitwater <16,8°dH. Dynex toevoegen. Selectief voor nuttigen.
- **Dynex:** Toevoegen aan Flipper (Dynex niet in bio). 0,1% per 10 graden dH (dH 15 = 0,15% Dynex, dH 20 = 0,2% Dynex etc.). Let op mengvolgorde.
- **Batavia:** 0,75 l/ha. In uien altijd in combinatie met Robbester 2 l/ha. Preventief toepassen. Goede groei noodzakelijk voor transport door de plant. Selectief voor nuttigen.
- **Decis:** 0,3 l/ha. Enkel contactwerking. Niet selectief voor nuttigen.

'TARWE STAAT NIET VOOROP, MAAR MOET WÉL Z'N GELD OPLEVEREN'

„Qua saldo is het een sluitpost. Maar het belang van tarwe is groter dan alleen het saldo.” Met deze woorden geeft Freerk van der Schaar in Oudebildtzijl (Fr.) de status van wintertarwe in zijn bouwplan aan. Met een aandeel van 40 procent (dit jaar door omstandigheden wat minder), houdt hij zijn bodem gezond en het bouwplan toekomstbestendig. Niettemin wil hij ook ‘gewoon de maximale opbrengst dorsen’. Aan de onkruid- en ziektebestrijding worden daarom geen concessies gedaan.

Freerk van der Schaar is standvastig als het om de invulling van zijn bouwplan gaat. „Ik laat me niet zo heel gauw verleiden om meer zaaiuien te gaan telen of nog even wat extra zomertarwe in te zaaien omdat de prijzen op dit moment hoog zijn”, zegt hij tijdens een gesprek aan de keukentafel, waarbij de actuele ontwikkelingen in de akkerbouw de revue passeren. „Uiteindelijk zijn de pootaardappelen hier leidend, want daar wordt onze boterham mee belegd. De andere gewassen passen daar in de huidige verhoudingen goed bij - zowel qua arbeid als qua opslagmogelijkheden. En met gemiddeld 40 procent tarwe houden we het bouwplan en de grond gezond en toekomstbestendig”, zo vertelt de Bildtse akkerbouwer.

Die 40 procent tarwe wordt dit seizoen overigens voor het eerst in vele jaren niet gehaald. Vanwege een herverkaveling is het normale tarweareaal van ca. 24 hectare voor de helft vervangen door graszaad. „Daarmee krijg je de bodem toch net weer iets beter op orde dan met tarwe”, zo motiveert hij zijn keuze.

Streven naar maximale opbrengst

Hoewel wintertarwe qua saldo geen topper is, doet Van der Schaar er wél alles aan om de maximale opbrengst te halen. Gemiddeld ligt deze net iets onder de 10 ton per hectare - al bleef de opbrengst het afgelopen seizoen steken op iets boven de 9 ton. Over de jaren heen ziet de akkerbouwer echter een licht opgaande lijn in de tarweopbrengsten. Een precieze verklaring daarvoor heeft hij niet, al denk hij wel dat de ‘toenemende

verslemping, vooral op de lichtere perceelsdelen tegen de dijk. „Vanaf eind september hou ik de situatie in de gaten. Wanneer de grond voldoende droog is, wacht ik niet meer en ga ik zaaien. Als je zo’n gelegenheid laat lopen, dan word je daar vrijwel altijd op afgestraft in de opbrengst”, zo is zijn ervaring. Zo was er afgelopen herfst eerst het plan om de tarwe zonder te ploegen in te zaaien, zodat de aardappelopslag bovenop bleef liggen en kon bevriezen. Maar omdat de grond begin oktober niet droog genoeg was, besloot hij toch maar te ploegen. „Achteraf bezien is dit een goede beslissing geweest. De tarwe staat er nu prima op en de achtergebleven aardappelen heb ik na zo’n zachte winter toch liever onderin de voor liggen dan bovenop het land.”

Rassenkeuze & onkruidbestrijding

Bij de rassenkeuze heeft Van der Schaar een duidelijke voorkeur voor robuuste en bewezen rassen. Dit jaar zijn dat Talent en Extase. Belangrijk hierbij is ook het advies

Freerk van der Schaar heeft in maatschap met zijn vrouw Herta een akkerbouwbedrijf in Oudebildtzijl (Fr.). Op een areaal van 58 hectare verbouwt hij pootaardappelen (19 ha), suikerbieten (10 ha), uien (3 ha), graszaad (12 ha) en wintertarwe (14 ha).

nu prima de baas met alleen een voorjaarbespuiting”, zo vat hij de situatie samen.

Vaste strategie bij ziektebestrijding

Bij de ziektebestrijding kiest de akkerbouwer liefst voor een vaste strategie met middelen die zich in de praktijk bewezen hebben. Het afgelopen seizoen waren dat Elatus® Era op T1 en Ascra Xpro op T2. Van der Schaar erkent dat toeleverancier Pars een belangrijke stem heeft bij de uiteindelijke middelenkeuze, maar dat neemt niet weg dat hij zich ook in de middelen verdiept en dat hij er een goed gevoel bij moet hebben. „Zekerheid en continuïteit wegen zwaar voor mij. Daarom kies ik net iets eerder voor bewezen middelen dan voor nieuwe middelen - die op papier misschien een fractie beter zijn, maar in de praktijk nog minder hebben laten zien wat ze waard zijn”, zegt hij. Verder wil de akkerbouwer tijdens het groeiseizoen vooral met z’n pootgoed bezig zijn. „Wanneer ik dan nog dagelijks met mijn hoofd bij de tarwe zou zijn, dan doe ik iets niet goed. Eén afkeuring bij pootgoed kun je namelijk gelijkstellen aan minimaal vijf tarwesaldo’s”, zo verduidelijkt hij nog maar eens.

Luxe van twee veldspuiten

Voor het spuitwerk beschikt Van der Schaar over twee veldspuiten: een wat oudere gedragen spuit - die specifiek voor de uienteelt is gereserveerd - en een getrokken versie met een Wingssprayer erop. „Het is misschien een wat luxe situatie, maar het is ook wel heel erg gemakkelijk. Zodra het goed weer is, kan ik meteen het land op. Daardoor ben ik in m’n eentje toch behoorlijk slagvaardig”, zo vertelt de akkerbouwer. Hoewel de Wingssprayer behalve voor z’n hoge driftreductie ook is aangeschaft om wat op middelen te kunnen besparen, is hij daar vooralsnog voorzichtig mee. „Op dit moment blijft het vooral bij het naar beneden afronden van doseringen. En in droge jaren durf ik er ook nog wel 10 tot 15 procent af te halen. Maar ik heb ook geleerd om vast te houden aan bewezen strategieën: experimenteren met doseringen kan ook een hoop schade aanrichten en veel kilo’s kosten. Dan werk ik toch liever met kleine stapjes tegelijk”, zo besluit hij.

„UITEINDELIJK ZIJN DE
POOTAARDAPPELEN HIER
LEIDEND, WANT DAAR WORDT
ONZE BOTERHAM MEE BELEGD.”

ervaring als akkerbouwer’ en rol hierbij speelt. Van der Schaar vertelt dat hij tot zijn veertigste bij een installatiebedrijf werkte en pas daarna volledig in het ouderlijke bedrijf is gestapt. „Voor mijn leeftijd ben ik dus nog een jonge boer en word ik nog elk jaar wat beter in mijn vak. Misschien dat dit net dat kleine plusje brengt”, zo lacht hij.

Scherp op zaaimoment

Een belangrijk moment bij wintertarwe is het zaaitijdstip. Van der Schaar vertelt dat hij zeer scherp op is de zaaiomstandigheden - met name vanwege de kans op

van zijn vaste toeleverancier - George Pars Graanhandel B.V. „Zij weten het beste welke rassen goed presteren in dit gebied en welke zich de afgelopen jaren bewezen hebben.”

Voor wat betreft de onkruiden zijn ereprijs en kamille de twee belangrijkste lastposten. Daarnaast komt er op een enkele plek nog wat duist voor; volgens Van der Schaar een erfenis van jarenlange teelt van rietzwenkgras onder tarwe. „Inmiddels zijn we daar al een aantal jaren vanaf gestapt en hebben we duist weer goed onder controle gekregen. Daardoor kunnen we de onkruiden

OPNIEUW VRIJSTELLING VOOR BATAVIA IN BIETEN

Batavia heeft opnieuw een 120 dagen-vrijstelling gekregen voor de bestrijding van bladluizen insuikerbieten. De vrijstelling betreft twee toepassingen van 0,75 l/ha en geldt van 1 april tot 15 juli 2022.

Batavia heeft zowel een opwaartse als neerwaartse werking. Hierdoor verspreidt het middel zich optimaal door de bietenplant en bereikt het ook het nieuwgevormde blad. Vooral bij jonge bietenplantjes die kwetsbaar zijn

en ook nog eens volop in de groei, is dit een belangrijke plus. Jonge luizen zitten namelijk graag op het jonge blad en worden met Batavia dus prima bestreden.

Beschermingsduur

Een bespuiting met Batavia biedt (vanaf het 2-blad-stadium) ongeveer 10 tot 14 dagen bescherming. Zijn de bieten groter en sterker (en kunnen ze het middel beter opnemen), dan loopt de beschermingsduur op naar zo'n 20 dagen.

Belangrijk bij Batavia is dat het middel goed kan worden opgenomen in de plant. Daarvoor is toevoeging van een liter plantaardige olie (bv. Robbester) zeer wenselijk. Uit proeven is gebleken dat de effectiviteit van Batavia hierdoor duidelijk hoger wordt. Ook kan Batavia zo prima worden toegevoegd aan de onkruidbestrijding.

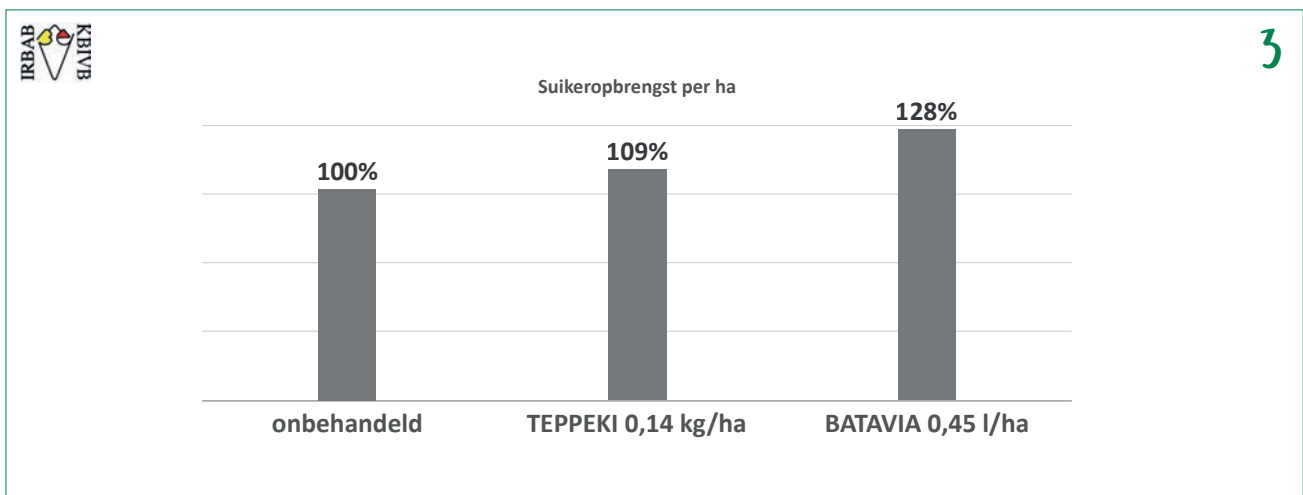
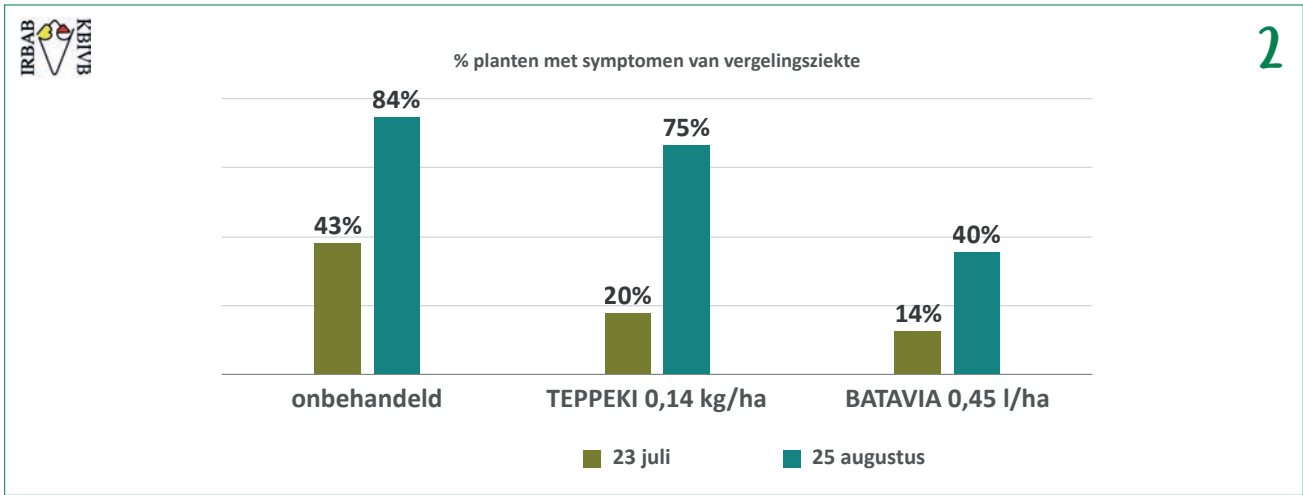
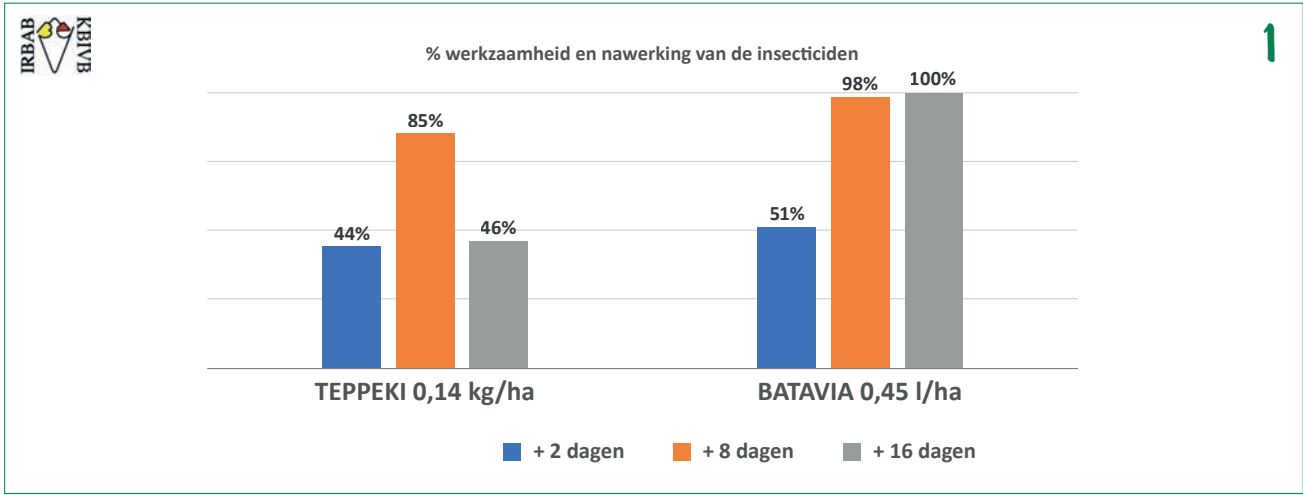
Vergelijkende proeven

Het afgelopen seizoen heeft het Belgische bieten-instituut IRBAB/KBIVB een vergelijkende proef uitgevoerd met bladluisbestrijders in bieten. Daaruit komt naar voren dat Batavia de beste werking (en nawerking) heeft en daardoor de beste verzekering tegen vergelingsziekte biedt (grafiek 1 & 2). Dit resulteert uiteindelijk in een beduidend hogere suikeropbrengst per hectare (grafiek 3).

Gunstig profiel voor nuttigen

Batavia is niet schadelijk voor nuttige insecten. Belangrijke 'luizeneters' zoals roofwantsen, zweefvliegen, sluipwespen, oorwormen, larven van gaasvliegen, soldaatjes en lieveheersbeestjes worden daardoor gespaard. Proeven hebben laten zien dat de populatie nuttige insecten zich prima op kan bouwen in combinatie met Batavia. Vooral later in het seizoen, vanaf half mei tot half juni, kunnen deze insecten zo een bijdrage leveren aan de luisbestrijding.

Meer informatie over Batavia op www.agro.bayer.nl

PETER BERGHUIS,
VOORZITTER VAN DE WERKGROEP
POOTAARDAPPELEN VAN LTO:

‘MOOI DAT WE SIVANTO PRIME BINNEN HEBBEN KUNNEN HALEN’

Hoewel de zaai- en pootwerkzaamheden dit jaar redelijk vlot zijn verlopen, maakt Berghuis zich onderhand wel wat zorgen over het aanhoudende droge weer. „De uien staan op doorkomen, maar worden behoorlijk gehinderd door de harde bovenlaag. Ik ben benieuwd of ze de komende weken allemaal door die korst heen kunnen komen.”

Daarnaast is hij ook niet helemaal gerust op de vroege luisdruk. „In het Zuidwesten zijn de eerste perzikluizen in bieten alweer gevonden. Dat is meestal een teken dat ze ook in pootaardappelen eraan zitten te komen. Tel daarbij op dat we deze winter amper vorst hebben gehad en dat de droogte voorlopig aan lijkt te houden. Als de temperatuur straks nog wat verder omhoog gaat, zullen we meteen scherp moeten zijn.”

Dat de Noordelijke pootgoedtelers wat meer respijt hebben vanwege aanlandige wind en een wat frisser klimaat is volgens Berghuis een riskante aanname. „Het klopt dat we hier in het Noorden vaak wat lagere besmettingscijfers kunnen overleggen dan elders in Nederland, maar dat verschil wordt wel steeds kleiner. Afgelopen seizoen was er zelfs geen of bijna geen verschil in verlagingen of afkeuringen. Hoe dat komt weten we niet precies, maar het geeft wel aan dat we ook hier aan de kust op tijd moeten beginnen met de virusbestrijding”, zo waarschuwt hij.

Als ‘mogelijke meevaller’ draagt Berghuis aan dat de meeste pootgoedtelers het afgelopen jaar wel goed hebben kunnen selecteren en dat de nacontrole gemiddeld genomen ook minder tegenvallers heeft opgeleverd dan in voorgaande jaren. „Misschien beginnen we daarvoor wat schoner, met minder secundaire besmettingen.”

Op tijd starten met virusbestrijding

Om virusbesmetting te voorkomen hanteert Berghuis vanaf opkomst een straf regime met minerale olie. Daarbij worden de twee opties - Olie-H® en Kompaan® - om en om afgewisseld. Hoewel het standaardadvies één keer 7 l/ha olie in zeven dagen is, kiest de pootgoedteler regelmatig voor een kortere interval van 4 dagen (met 4 l/ha). „Zeker bij een snelle begingroei is een zo sluitend mogelijke bedekking met olie essentieel. Met een korter interval - en een daarop aangepaste dosering - kun je een belangrijk verschil maken voor de rest van het seizoen”, zo is zijn overtuiging.

Na de eerste selectieronde wordt aan de hand van de luisdruk bekeken wanneer er een luisdodend middel wordt toegepast. Behalve Gazelle® en Antilop® is daarvoor nu ook Sivanto Prime beschikbaar - een

Peter Berghuis heeft samen met zijn broer Kor een akkerbouwbedrijf in Kloosterburen (Gr.). Op een areaal van 80 hectare verbouwen ze pootaardappelen, suikerbieten, uien en wintertarwe. De focus van het bedrijf ligt op de pootgoedteelt, en dan met name hoogwaardig stammen en S-materiaal. Sinds 2016 is Berghuis ook voorzitter van de LTO-werkgroep pootaardappelen.

vloeibaar middel op basis van de nieuwe werkzame stof flupyradifurone. Berghuis vertelt dat hij als LTO werkgroep-voorzitter enig ‘masseerwerk’ heeft uitgevoerd om het middel toegelaten te krijgen. „Bayer heeft ons vorig jaar gevraagd om de praktische waarde en het belang van Sivanto Prime voor de pootgoedsector toe te lichten bij onder meer de NVWA en het ministerie van LNV. Dat ging bepaald niet zonder slag of stoot. Vooral de vraag: ‘Waarom moet dit middel er persé komen?’

Er zijn toch nog alternatieven beschikbaar om luis in aardappelen te bestrijden?’ was lastig te beantwoorden. Uiteindelijk is het toch gelukt om Sivanto Prime toegelaten te krijgen. Naast het punt dat Sivanto Prime veilig is voor de meeste nuttige insecten, heeft ook het onderscheidende werkingsmechanisme van het middel - waardoor resistentievorming minder kans krijgt - vermoedelijk flink geholpen om de toelating rond te krijgen”, zo blikt Berghuis terug.

‘Koffer met middelen weer even wat groter’

Hoewel Sivanto Prime zeker een plek zal krijgen binnen de luisbestrijding in pootgoed, is Berghuis er nog niet uit waar deze het beste gepositioneerd kan worden. „Sivanto Prime mag toegepast worden vanaf begin bodembedekking. Dat is ongeveer hetzelfde tijdstip als Gazelle en Antilop. Omdat Sivanto Prime een zeer snelle beginwerking heeft, zou toepassing aan het begin van het seizoen logisch zijn. Maar als afwisselpartner tussen Gazelle en Antilop in zou het middel ook goed passen”, zo denkt hij alvast vooruit.

Belangrijk voor Berghuis is dat de ‘koffer met middelen’ weer even wat groter is geworden. „Met een grote uittocht van gewasbeschermingsmiddelen in het verschiep, is de komst van Sivanto Prime toch een mooie opsteker. En ook belangrijk: het gaat om een reguliere toelating, waar we niet - zoals met de jaarlijkse vrijstellingen - elke keer opnieuw aan hoeven te trekken.”

In een wat breder perspectief kan de toelating ook worden gezien als een extra hulpmiddel voor pootgoedtelers om hoogwaardig uitgangsmateriaal te kunnen blijven telen. Berghuis: „De exporteisen voor pootaardappelen worden steeds strenger. Bovendien vragen afnemers steeds hogere klassen en verschuiven we daarvoor steeds meer van klasse A naar klasse E. Om aan die vraag te kunnen voldoen moeten we de luizen met grote zekerheid onder controle kunnen houden. Met Sivanto Prime erbij is die zekerheid in ieder geval weer wat beter gewaarborgd. Wat ons betreft is het middel dus meer dan welkom.”

Olie-H®, Kompaan®, Gazelle® en Antilop® zijn geregistreerde handelsmerken van Certis Europe

‘AFNEMERS VRAGEN STEEDS HOGERE KLASSEN POOTGOED. OM DAARAAN TE KUNNEN VOLDOEN MOETEN WE DE LUIZEN MET GROTE ZEKERHEID ONDER CONTROLE KUNNEN HOUDEN’

ONKRUIDBESTRIJDING IN MAÏS ZORGT VOOR EXTRA SCHOON BOUWPLAN

„In dit veehouderijgebied is er vrijwel altijd belangstelling voor goede snijmaïs. En de opbrengsten zijn hier ook nog eens ronduit goed - beter dan die van graan. Verder kun je met de onkruidbestrijding in maïs veel lastige onkruiden wegpoetsen, waaronder aardappelopslag. Ook dat past me als akkerbouwer heel goed.”

Maarten van der Loo uit Moergestel (N-Br.) vertelt in een paar zinnen waarom de maïsteelt al jaren een vast - en ook behoorlijk groot - aandeel heeft in zijn bouwplan. Jaarlijks teelt hij zo'n 80 hectare maïs, die meestal als snijmaïs wordt verkocht, maar soms ook als korrelmaïs. „Maïs is een tamelijk makkelijke en zekere teelt. En met gemiddeld 50 ton snijmaïs of 12 ton korrelmaïs per hectare zijn de opbrengsten hier op de zandgronden gewoon goed”, zegt Van der Loo. Het eerste alternatief voor maïs is wat hem betreft zomertarwe. Daarvan heeft hij dit seizoen - vanwege de goede prijzen - een paar hectare meer uitgezaaid. Maar met opbrengsten van rond de 8 ton ligt het saldo toch vaak iets lager dan dat van snijmaïs, zo stelt hij. Nog een mooie ‘plus’ van snijmaïs vindt Van der Loo de handel. „Omdat we hier in het veehouderijgebied zitten is er altijd wel belangstelling voor snijmaïs. Met de verkoop valt er dus altijd wel wat te beleven. Die reuring in de markt - en natuurlijk ook het contact met veehouders, dat vind ik gewoon leuk”, zegt hij met een brede lach.

Maïs na aardappelen

Binnen het akkerbouwbouwplan wordt de maïs doorgaans na de aardappelen geteeld. En dat gebeurt liefst met zo min mogelijk handelingen en bewerkingen. Zo wordt er na het rooien van de aardappelen alleen nog een lichte grondbewerking uitgevoerd met een vaste tand. Ploegen gebeurt al een hele tijd niet meer. „Dat is voor maïs niet nodig en het bespaart ook nog eens flink op brandstof”, aldus Van der Loo. Waar nodig wordt in het voorjaar nog een keer Roundup toegepast, met name om wortelonkruiden en lastige grassen mee op te ruimen.

Door maïs (na aardappelen) te telen, zijn er volgens Van der Loo ook extra mogelijkheden om taaie onkruiden zoals haagwinde en aardappelopslag te bestrijden. „En die mogelijkheden moet je dan ook met beide handen aanpakken”, vindt adviseur Wouter van der Waal van CZAV, die ook bij gesprek aanwezig is. De bestrijding van aardappelopslag begint wat hem betreft met een optimale toepassing van MH 60 - een kiem-remmingsmiddel dat enkele weken voor de aardappeloogst wordt toegepast. „Bij een goede opname in de knollen wordt het aantal opslagplanten in het voorjaar tot een minimum gereduceerd. Wat er dan eventueel nog overblijft kan met een slimme onkruid-bestrijding in de maïs nog verder weggepoetst worden”, zo stelt hij.

Dit seizoen wordt er in de maïs een mix van Laudis, Monsoon Active, Calaris®, Kart® en Frontier® Optima toegepast. Behalve dat deze vijf middelen een zeer brede en complete onkruidbestrijding geven, delen met name Monsoon Active en Kart ook nog eens een ‘extra tik’ uit aan aardappelopslag.

Ook wijst Van der Waal op de centrale rol van het middel Laudis. Deze gaat nu voor een deel het werk van Calaris overnemen, omdat hiervan de maximale dosering is teruggeschroefd van 1,5 naar 0,5 liter per hectare (bij DRT lager dan 95, red.). „Laudis was feitelijk al het basismiddel in de mix, maar dat wordt het komend seizoen dus nog meer.”

Vijf middelen is wel veel...

Hoewel de brede mix met vijf middelen volgens de adviseur ‘vrijwel ideaal’ is om maïspercelen goed schoon te krijgen, vindt hij het aantal componenten wel zo'n beetje de max als het om gewasveiligheid gaat. „Vijf werkzame stoffen - of zes, wanneer er ook nog wat borium wordt toegevoegd - kunnen toch een behoorlijke aanslag vormen op de maïsplanten. Daarom is het meer dan ooit van belang om op tijd te spuiten; liefst niet later dan het vier-bladstadium. Elke gram middel dat een maïsplant niet opneemt, is winst op het gebied van groei en ontwikkeling”, zo stelt hij. Tot slot wijst hij ook op de kans op verwarring en fouten bij een toenemend aantal middelen in de tank. „Elk jaar

Maarten van der Loo (rechts) heeft een akkerbouwbedrijf in Moergestel (N-Br.). Naast aardappelen, bieten cichorei, uien en graan, teelt hij jaarlijks ook zo'n 80 hectare maïs. Afhankelijk van de markt/belangstelling, wordt deze als snijmaïs of korrelmaïs verkocht. Wouter van der Waal (links) is adviseur akkerbouw bij CZAV.

gebeuren er weer ongelukken, soms met forse schade tot gevolg. Dus nogmaals: Laudis, Monsoon Active, Calaris®, Kart® en Frontier® Optima vormen een perfecte mix tegen maisonkruiden, maar spuit op tijd en hou bij het vullen je hoofd erbij.”

Calaris® is een geregistreerd handelsmerk van Syngenta

Frontier® is een geregistreerd handelsmerk van BASF

Kart® is een geregistreerd handelsmerk van Corteva Agriscience

"DIE REURING IN DE MARKT - EN NATUURLIJK OOK HET CONTACT MET VEEHOUDERS, DAT VIND IK GEWOON LEUK"

Deze reportage is eerder verschenen in de Mais Koerier 2022. De volledige uitgave is te vinden op www.agro.bayer.nl

‘ALS DE BASIS GOED IS, KRIJGT ALTERNARIA VEEL MINDER KANS’

Een ruime vruchtwisseling, een gerichte bemesting en een tijdige, preventieve bespuiting. Met die drie basisvoorwaarden is Alternaria prima onder controle te houden, stellen Hans van Ooijen en Dick van den Bogert.

Het is eind maart en er schijnt een waterig zonnetje boven de Bommelerwaard. Waar het land het toelaat wordt er drijfmest uitgereden, kunstmest gestrooid en nog wat zomergraan gezaaid. Ook bij loonbedrijf Struijk in Delwijnen (Gld.) zijn de trekkers (en medewerkers) volop in bedrijf. „Hier kijk ik nog steeds elk jaar weer naar uit; dat we met ’n allen het land op kunnen”, zegt Hans van Ooijen die met 33 dienstjaren toch wel als boegbeeld van het loonbedrijf mag worden aangemerkt. Van Ooijen is al een paar dagen bezig met onkruid spuiten. Maar helemaal gladjes verliep dat tot dusver niet. „We hebben wat problemen gehad met de pomp, waardoor we een tijdje hebben stilgelegen”, vertelt hij in de bedrijfskantine. „Gelukkig loopt het nu allemaal weer. En liever nú wat oponthoud, dan straks midden in het seizoen.”

Ondanks de toenemende drukte neemt hij graag even de tijd voor een gesprek over gewasbescherming - en wat specifieker: de bestrijding van Alternaria. Ter ondersteuning is ook Dick van den Bogert van ADAgro aanwezig. „Dick loopt hier al bijna net zo lang als ik”, zegt Van Ooijen, „Hij kent het bedrijf door en door en is al vele jaren mijn rechterhand als het om gewasbescherming gaat.”

‘Aardappelen groeien hier prima’

Hoewel loonbedrijf Struijk zich voornamelijk richt op werkzaamheden voor de veehouderij, is er ook al vele jaren een eigen akkerbouwtak van tegen de 200 hectare. Daarin zijn niet alleen maïs, graan en bieten vertegenwoordigd, maar elk jaar ook zo’n 25 hectare consumptieaardappelen. In een gebied met overwegend zware komklei (en dus veel grasland) lijkt dat op het eerste gezicht een opvallende keuze. Toch zijn er volgens Van Ooijen voldoende mogelijkheden voor de teelt, met name op de hogere stroomruggen en in de uiterwaarden. „Ik wil eigenlijk niemand op ideeën brengen, maar aardappelen doen het hier gewoon prima. Zowel de opbrengsten als de kwaliteit zijn hier ronduit goed”, zo stelt hij. Ook Van den Bogert ziet voldoende ruimte

Hans van Ooijen (rechts) is werkzaam bij loonbedrijf Struijk in Delwijnen (Gld.). Het loonbedrijf richt zich voornamelijk op werkzaamheden voor de veehouderij, maar heeft ook een eigen akkerbouwtak van tegen de 200 hectare. In het bouwplan zitten jaarlijks ongeveer 25 hectare aardappelen, die op de lichtere gronden in Bommelerwaard worden geteeld. Van Ooijen neemt o.a. alle spuitwerkzaamheden voor zijn rekening. Dick van den Bogert (links) is adviseur en mede-eigenaar van toeleveringsbedrijf ADAgro in Dussen (N-Br.).

en toekomst voor de teelt, al moeten daarvoor wel de betere (lichtere) en weinig schurftgevoelige gronden worden geselecteerd. Bovendien is er op de uiterwaarden altijd het risico van overstroming, iets waar Van Ooijen - helaas - maar al te goed over mee kan praten. Afgelopen zomer gingen er door het extreem hoge water in de Maas twee blokken van 4 hectare verloren...

Om de beschikbare grond geschikt te houden voor de aardappelteelt, wordt al jaren een ruime rotatie van 1-op-7 aangehouden. Onder andere via grondruil met veehouders lukt dat tot nu toe goed. Ook wordt er veel aandacht besteed aan groenbemesters, waardoor de bodems vruchtbaar en bewerkbaar blijven. Een punt van aandacht hierbij is toenemende druk van bodeminsecten - en dan met name van slakken en ritnaalden. „Groenbemesters met veel bovengrondse massa lokken veel slakken. Daarom kiezen we bewust voor soorten met minder massa boven de grond en juist meer ondergrondse massa, zoals mengsels met *Facelia* en klaver”, vertelt Van den Bogert.

Schimmelziekten goed onder controle

Voor wat betreft *Phytophthora* zijn er de afgelopen jaren eigenlijk nooit problemen geweest. „Misschien moet ik het afkloppen, maar we hebben de ziekte al jaren prima onder controle - ook het afgelopen seizoen toen de druk hoog was”, vertelt Van Ooijen. Volgens

hem is het uiteraard gunstig dat er in het gebied maar weinig aardappelen staan, maar dat betekent niet dat de *phytophthora*-bestrijding maar wat losser wordt aangepakt. „Integendeel zelfs; we hanteren hier altijd een vrij strak spuitschema, waarbij ik het werk eerder wat naar voren trek dan naar achteren schuif”, zo benadrukt hij. Een groot gemak hierbij is dat de zelfrijdende veldspuit een flinke capaciteit heeft. „Jaarlijks spuiten we zo’n 45 hectare aardappelen - van onszelf en voor derden. De percelen liggen echter flink verspreid, waardoor er behoorlijk wat rijtijd is. Maar met deze machine red ik het om binnen twaalf uur helemaal rond te komen”, aldus Van Ooijen.

Ook Alternaria is tot dusver nooit een groot issue geweest op het bedrijf. Volgens beide mannen is dat deels te danken aan de ruime vruchtwisseling en aan de gerichte bemesting, waardoor de gewassen een ‘flinke portie weerbaarheid’ meekrijgen. Zo wordt er (naast de hoofdbemesting) goed opneembaar fosfaat-granulaat meegegeven tijdens het poten en wordt er in combinatie met de ziektebestrijding een overbemesting uitgevoerd met stikstof en kali bladmeststoffen. Verder wordt er vanaf de tweede helft van de bloei, ongeveer tweeweekelijks een middel tegen Alternaria aan de *phytophthora*-bespuiting toegevoegd. Het afgelopen seizoen waren dat - om en om - Narita® en Propulse. Volgens Van den Bogert heeft het nieuwe middel Propulse vrijwel overal een basisplek gekregen bij de bestrijding van Alternaria. „Zowel in proeven als in de praktijk hebben we gezien dat Propulse een uitstekende werking heeft tegen Alternaria. Het is daarom niet meer dan logisch dat bijna alle aardappeltelers dit middel hebben opgepakt.”

Narita® is een geregistreerd handelsmerk van Globachem

PROPULSE VAN 2 NAAR MAXIMAAL 3 TOEPASSINGEN

Propulse mag voortaan 3 keer per seizoen worden toegepast in aardappelen. Daarmee krijgen telers meer armslag om Alternaria goed te bestrijden.

Propulse heeft zich het afgelopen jaar bewezen als sterkste middel tegen Alternaria in aardappelen. Daarnaast heeft het een goede werking tegen *Botrytis* en *Sclerotinia*. Zowel in proeven als in de praktijk waren de resultaten met Propulse ronduit goed.

De uitbreiding van het (maximale) aantal toepassingen van 2 naar 3 is dus goed nieuws voor aardappeltelers, zeker met het oog op het wegvallen van mancozeb. Hierdoor is de kans reëel dat de druk van Alternaria de komende jaren alleen maar verder toe zal nemen en er ook meer behandelingen nodig zullen zijn.

In het kader van FRAC geldt dat maximaal 50% van het aantal toepassingen mag worden uitgevoerd met Propulse (of andere SDHI middelen).

Dat betekent 1 toepassing bij 1-3 bespuitingen, 2 toepassingen bij 4-5 bespuitingen en maximaal 3 toepassingen bij 6 of meer bespuitingen tegen Alternaria.

FLIPPER EN DYNEX: EEN ZEKERE COMBINATIE

Flipper is een snel werkend, biologisch contactmiddel. Het bestrijdt een groot aantal zuigende insecten zoals luizen, wittevlieg, spint en trips. Voor een effectieve toepassing van Flipper moeten echter een aantal zaken in acht worden genomen. Eén daarvan is de toevoeging van Dynex aan de spuitoplossing. Dynex optimaliseert de werking van Flipper terwijl het neerslag in de tank voorkomt.

Tips voor een goede werking van Flipper

- Flipper heeft uitsluitend contactwerking. Spuittechniek is dus cruciaal voor een effectieve toepassing; zorg voor een goede bedekking en/of indringing in het gewas.
- Pas het middel toe onder omstandigheden dat het gewas langzaam kan opdrogen.
- Flipper heeft een knockdown werking. Insecten die geraakt worden gaan binnen een tijdsbestek van minuten tot uren dood.
- Mengen met andere gewasbeschermingsmiddelen is mogelijk. Echter niet mengen met bladmeststoffen.
- Dosering: 1%.
- Flipper past perfect in een geïntegreerde aanpak; het is selectief voor zeer veel nuttige insecten.
- Flipper mag worden toegepast in de biologische teelt.
- Waterkwaliteit is een belangrijk punt voor een effectieve toepassing.

Let op de waterkwaliteit!

Flipper is gevoelig voor hard water. De effectiviteit kan afnemen indien water met meer dan 15°dH (graden Duitse hardheid) gebruikt wordt. De vorming van niet-oplosbare zouten (binding met Calcium en/of Magnesium) kan daarnaast leiden tot neerslag in de tank.

Een oplossing voor een situatie met hard water is het toevoegen van Dynex® aan de tankmix. Dynex optimaliseert de werking van Flipper terwijl het neerslag in de tank voorkomt.

Bij doseringen lager dan 1% (als bijvoorbeeld 5 liter Flipper wordt opgelost in 800 liter water) adviseren we ook Dynex aan de spuitoplossing toe te voegen indien de hardheid van het water lager is dan 15° dH. Let op: Dynex staat **niet** op de SKAL-inputlijst!

Mengvolgorde

Het is essentieel dat Dynex eerst aan de tank wordt toegevoegd om de kationen die in het water aanwezig zijn te binden ('weg te vangen').

1. Vul eerst de tank tot ongeveer 50% met water en begin met roeren.
2. Voeg dan, al roerende, 0,1% Dynex per 10 graden dH toe (0,1% van het totale spuitvolume)
3. Roer het water in de tank vervolgens enkele minuten.
4. Voeg dan Flipper toe. Op deze wijze wordt voorkomen dat de kationen een reactie aangaan met Flipper omdat deze reeds zijn gebonden door Dynex.

Vul de spuittank vervolgens onder voortdurend roeren aan met water tot 100% van het spuitvolume.

Dynex® is een geregistreerd handelsmerk van De Sangosse Ltd. en wordt in Nederland gedistribueerd door Holland Fyto.

Flipper bestrijdt onder andere trips in uien.

ETIKET CHALLENGE FLINK UITGEBREID

Het herbicide Challenge (aclonifen, 600 g/l) heeft onlangs een flinke etiketuitbreiding gekregen. Voortaan is het ook inzetbaar in de teelt van veldbonen (peulvruchten), vlas (vezelvlas en lijnzaad voor zaadproductie), pastinaak, eerstejaars plantuien, tweedejaars plantuien, zilveruien, picklers, sjalotten, knoflook, dille, koriander, peterselie, karwijzaad en zomerbloemen.

Challenge was al toegelaten in aardappelen, droog te oogsten erwten, veldbonen (silage), doperwten, wortelen, zonnebloemen en knolselderij.

De uitbreiding van de toelating is aangevraagd door ZLTO met ondersteuning van de Stichting Trustee Bijzondere Toelatingen. De uitbreidingen komen op het W8 etiket. Het huidige W7 etiket mag normaal worden opgebruikt en heeft geen aflever- en opgebruiktermijn.

Challenge staat al vele jaren bekend om zijn sterke werking tegen onkruiden als melganzevoet en uitstaande melde, maar heeft ook een goede werking tegen bingelkruid, duivekervel, herik, kleine brandnetel en muur.

Let op: er is voor deze derden-uitbreiding geen werkzaamheids- en fytotoxiciteit-onderzoek uitgevoerd. Het is daarom raadzaam om eerst een proefbespuiting uit te voeren voordat het middel gebruikt wordt. Het risico bij gebruik van dit middel in deze toepassingsgebieden valt onder verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Challenge is nu ook toegelaten in plantuien.

Nieuwe veldspuiten worden bijna allemaal uitgerust met geavanceerde driftreducerende technieken. Deze zijn niet alleen noodzakelijk om duurzaam en toekomstbestendig te kunnen werken, maar ook om middelen met extra (drift)restricties toe te mogen passen. **Akkerbouw Koerier** bezocht een aantal akkerbouwers met zo'n moderne veldspuit.

In deze aflevering: **Tienus Berkepies** uit Nooitgedacht (Dr.).

'VELDSPUIT MOET GEEN BEPERKINGEN HEBBEN'

„Met een veldspuit moet je flexibel, precies en zuinig kunnen werken. En je moet er alle beschikbare middelen mee kunnen spuiten, ongeacht de driftrestricties.” Dat zegt Tienus Berkepies uit Nooitgedacht (Dr.). Drie jaar geleden schafte hij een nieuwe Hardi Commander Twin Force aan.

„Een fijne machine waarmee we voorlopig vooruit kunnen.”

„Ik denk dat zo'n beetje alles erop zit. Alleen geen automatische boomhoogte-instelling; dat was ons nog even een brug te ver.” Tienus Berkepies wijst op zijn veldspuit die nog netjes opgeborgen in een hoek van de loods staat. Hoewel de machine wat 'sporen van intensief gebruik' vertoont, ziet hij er nog tiptop uit. „Dat moet ook wel. We rijden er in het seizoen een hoop mee rond. Dan mag die er wel een beetje netjes uitzien”, vindt de akkerbouwer.

De laatste jaren neemt zijn medewerker Maurits Hoekstra het spuitwerk voor zijn rekening, maar zelf heeft Berkepies ook vele jaren 'op de spuit gezeten'. „Mooi werk, waarbij je goed zicht krijgt op de stand van de gewassen. Ik heb er nooit een hekel aan gehad”, zegt hij daarover.

Behalve zo'n 125 hectare aan gewassen op het eigen bedrijf - vooral aardappelen, bieten en uien, wordt er jaarlijks ook nog zo'n 75 hectare voor derden gespoten. „Alleen al daarom moet je in mijn ogen een nette, up-to-date veldspuit hebben.”

Veldspuit op z'n kant

Berkepies werkt al meerdere jaren met het merk Hardi. „Kwalitatief goede machines, waarbij ook een goede service wordt verleend”, zo vindt hij. In 2018 kwam er

Luchtondersteuning (Twin Force) is voor Berkepies een onmisbaar onderdeel van de veldspuit. „Hierdoor dringen de middelen dieper het gewas in en durven we met aanmerkelijk lagere doseringen te spuiten. Verder hebben we veel minder water nodig dan voorheen en zijn we ook nog eens veel minder afhankelijk van weer en wind.”

De maatschap Berkepies beschikt over een 34 meter brede Hardi Commander Twin Force met een tankinhoud van 4500 liter. Een bijzondere optie is SafeTrack; een geavanceerd spoorvolgsysteem dat de machine extra stabiliteit geeft en minder gewasschade veroorzaakt. Verder is er vorig jaar een gebruikte set optRx sensoren (4 stuks) gekocht. Deze sensoren kunnen aan de hand van gewasstadia en groen via de AgLeader-computer doseringen aanpassen (verhogen of verlagen). Ook kun je met deze informatie taakkaarten maken, waardoor het mogelijk is de dosering van bemesting of gewasbescherming direct te laten variëren op basis van wat de sensor meet.

een nieuwe nadat de voorganger op een rotonde op z'n kant ging. „Gelukkig zijn er geen ernstige ongelukken gebeurd en was de spuit hiertegen verzekerd. Maar toch; schrikken was het wel”, zo blikt hij hierop terug. Om herhaling te voorkomen werd de nieuwe spuit op een spoorbreedte van 2,25 meter gezet. „Dat kan prima in de aardappelen en ook in de uien, die we op bedden van 2,25 meter telen. Alleen in de bieten rijden we nu stelselmatig over een rijtje heen. Maar goed, dat heb ik wel over voor meer veiligheid en stabiliteit op het land en op de weg.”

Gevraagd naar de plussen en minnen van zijn veldspuit, benoemt hij eerst maar even een minpuntje: de hoogte van de machine. „Omdat de spuit bij het opvouwen maar één scharnierpunt heeft, komen de spuitbomen een behoorlijk stuk boven de machine uit. Daar komt nog bij dat we op 54 inch cultuurbanden rijden, waardoor het geheel zo'n 4,10 meter hoog is. Daar moet je toch wel rekening mee houden onder bomen en gebouwen.” Voor het overige is Berkepies juist heel tevreden over de veldspuit. „Je merkt dat er heel veel ervaring in zit: de machine is zeer gebruiksvriendelijk en we hebben zelden tot nooit storingen.”

Luchtondersteuning onmisbaar

De luchtondersteuning (Twin Force) is voor Berkepies ondertussen een onmisbaar onderdeel van de veldspuit. „Met luchtondersteuning dringen de middelen beter en dieper in de gewassen door waardoor de middelen veel beter hun plek komen. Wij durven daardoor niet alleen met aanmerkelijk lagere doseringen te spuiten; ook hebben we voor een goed spuitresultaat veel minder water nodig dan voorheen en zijn we ook nog eens veel minder afhankelijk van weer en wind. Afgelopen jaar

Tienus Berkepies heeft samen met zijn vrouw Alie een landbouwbedrijf (De Viersprong) in Nooitgedacht (Dr.). Er zijn vier verschillende takken: akkerbouw, pluimvee, energieproductie en agrarische dienstverlening. Het akkerbouwbedrijf is ca. 125 hectare groot. Het bouwplan bestaat uit pootaardappelen (77 ha), zetmeel- en vlokkenaardappelen (30 ha), suikerbieten (8 ha) en uien (8 ha).

hebben we daardoor alle aardappelen - samen zo'n 110 hectare - in één dag tegen virus en Phytophthora kunnen spuiten. En hoefden we niet eens om 5 uur 's morgens te beginnen, maar gewoon om een uur of 7”, zo somt hij een reeks van voordelen op.

Steeds hogere DRT vereist

Dat de Twin Force in de 99 procent DRT-klasse (driftreductietechniek, red.) valt, vindt Berkepies ook een mooie plus. „Ten eerste komen er steeds meer middelen die alleen met een DRT van 95 procent of hoger gespoten mogen worden. Met deze spuit zijn we daarop voorbereid en hoeven we niet na te denken of we een middel af moeten laten vallen vanwege extra voorwaarden aan driftreductie. Dat speelt nu al bij de onkruidbestrijding in aardappelen, maar je mag er vanuit gaan dat dit de komende jaren in meer gewassen gaat spelen.” Verder verwacht de akkerbouwer dat de discussies rondom teeltvrije zones en spuitvrije zones langs watervoerende sloten voorlopig nog niet ten einde zijn. „Je hoeft daarvoor alleen maar naar de lelieteelt in dit gebied te kijken; daar worden de eisen rondom het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen steeds strenger. Met deze spuit voldoen we voorlopig aan alle mogelijke eisen. Ik verwacht daarbij echt niet dat burgers een duim opsteken als ze ons zien rijden met de veldspuit. Maar ik kan wel uitleggen dat we met deze machine verantwoord bezig zijn met gewasbescherming en zo veel mogelijk rekening houden met de omgeving.”

Alle spuitdoppen zijn afzonderlijk afsluitbaar (Single Nozzle Control). Daardoor is de spuitoverlap minimaal.

„Belangrijkste is dat het schema tegen Phytophthora goed dekkend is. Maar een beetje flexibiliteit in de dosering - zoals dat met Infinito kan - spreekt me ook zeker aan.”

Peter Drint, akkerbouwer in Hoornsterzwaag (Fr.).

„Ik kies net iets eerder voor bewezen middelen dan voor nieuwe middelen - die misschien een fractie beter zijn, maar in de praktijk nog minder hebben laten zien wat ze waard zijn.”

Freerk van der Schaar, akkerbouwer in Oudebildtziyl (Fr.).

„Alternaria is hier nooit een groot issue geweest. Dat is deels te danken aan de ruime vruchtwisseling en de gerichte bemesting; dat maakt de gewassen toch iets weerbaarder.”

Hans van Ooijen, loonbedrijf Struijk in Delwijnen (Gld.).

„Met een veldspuit moet je flexibel, precies en zuinig kunnen werken. En je moet er alle beschikbare middelen mee kunnen spuiten, ongeacht de driftrestricties.”

Tienus Berkepies, akkerbouwer in Nooitgedacht (Dr.).

COLOFON

- Concept en realisatie:
 - Bayer CropScience SA-NV
- Vormgeving en opmaak:
 - StudioCR
- Fotografie:
 - Bayer CropScience SA-NV
- Drukwerk:
 - HH Global

Dit is een uitgave van:
Bayer CropScience SA-NV
Energieweg 1
P.O. Box 231
NL-3640 AE Mijdrecht
www.agro.bayer.nl

Onze gebruiksaanwijzingen, zowel mondeling als schriftelijk verstrekt, berusten op uitgebreide proefnemingen. Wij adviseren naar beste weten volgens kennis van zaken van dit ogenblik, echter zonder daarvoor aansprakelijkheid op ons te nemen, omdat opslag/bewaring en toepassing zich aan onze controle onttrekken. Beschrijvingen van een product, resp. gegevens over de eigenschappen daarvan betekenen niet, dat verantwoordelijkheid wordt gedragen bij eventuele schade. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Bayer CropScience aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid over gepubliceerde uitspraken en/of meningen. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van Bayer Crop Science SA-NV.

TERUG IN DE TIJD

Hoofddorp, 3 juli 1941. 'Het meten en controleren van het graan op de proefvelden van het veredelingsbedrijf van landbouwgewassen in de Haarlemmermeer, waarbij de aantekeningen belanden in het veldboek.'

Foto: Nationaal Archief/collectie Spaarnestad

PUZZEL MEE EN WIN EEN DINER VOOR TWEE!

Houdt u van lekker eten en drinken in een goed restaurant? Los dan deze woordzoeker op! Uit de goede inzendingen worden drie winnaars getrokken. Zij krijgen elk een dinerbon ter waarde van €150.

De woorden hieronder zijn horizontaal, verticaal en diagonaal in alle richtingen in de puzzel verstopt. Ze kunnen elkaar overlappen. Zoek ze op en streep ze af. De overgebleven letters vormen achter elkaar gelezen de oplossing.

BON

Naam:
Adres:
Postcode/ Plaats:
E-mail adres of telefoonnummer:
Bedrijfstype/aantal hectare:
De oplossing van de woordzoeker is:

Stuur de ingevulde bon uit deze krant in een ongefrankeerde envelop naar:
Bayer CropScience SA-NV
T.a.v.: Akkerbouw Koerier
Antwoordnummer 55074 - 3640 WB Mijdrecht

Actievoorzwaarden:
Deze prijsvraag loopt van 15 mei t/m 15 juni 2022. Uit de goede inzendingen worden drie prijswinnaars getrokken. Deze prijswinnaars krijgen tussen 15 juni en 1 juli bericht. Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.

ADVIES	INFINITO	ROEST
BESTRIJDING	INFORMEREN	SCHIMMEL
BIET	LAND	SILO
BOER	LANG	SPUITEN
EXPERT	LEZEN	TANDEM
EXTRA	MELDE	TELER
FINALE	MENGBAAR	WERKEN
GERST	POEDER	ZAAIEN

S	S	I	I	V	I	M	E	N	G	B	A	A	R	
A	C	N	N	T	N	T	O	P	G	R	D	I	M	
E	S	H	F	E	F	R	G	N	N	V	P	E	L	
E	N	E	I	F	O	E	F	E	I	C	O	T	I	
E	F	A	N	M	R	P	T	E	D	E	E	W	G	
E	A	N	I	S	M	X	S	B	I	J	L	D	E	A
Z	A	R	T	X	E	E	I	E	R	D	E	R	L	
U	I	E	O	Z	R	E	L	E	T	E	R	K	N	
E	I	N	L	B	E	A	O	D	S	O	C	E	O	
B	L	A	O	D	N	A	L	L	E	Z	E	N	O	
R	N	E	T	I	U	P	S	S	B	A	D	O	K	
G	R	E	F	V	E	R	T	A	N	D	E	M	S	

.....:

.....

.....

.....